

Openbaar

Zaaknummer
212423

Nummer Hoofdzaak
133850

---

onderwerp

Overzicht aanpak energiearmoede

---

voorgesteld besluit

- GS op de hoogte brengen van steunmaatregelen energiearmoede voor MKB en particulieren
- GS een overzicht geven van regulerende en stimulerende sporen in verduurzaming gebouwde omgeving.

---

begrotingswijziging vervaardigen?

Nee

---

aanleiding

Een groeiende groep particulieren en MKB ondernemers krijgt te maken met energiearmoede. Het Rijk werkt samen met provincies en gemeenten aan verschillende steunmaatregelen om deze doelgroepen tegemoet te komen.

---

portefeuillehouder - portefeuille

dhr. Drs. J. de Bat - Energietransitie

---

behandeld door:
afdeling/opgave/programma/project
telefoonnummer:
afgestemd met:

████████████████████
Energie&Klimaat

Overwegingen en advies

Inleiding

Sinds voorjaar 2022 zijn de energiekosten en grondstofkosten sterk gestegen. Deze stijging heeft verschillende oorzaken, waaronder de Russische inval in Oekraïne met minder gaslevering tot gevolg, perioden van droogte waardoor kerncentrales werden stilgelegd en sterk gestegen inflatie.

Een groeiende groep particulieren en MKB ondernemers krijgt te maken met energiearmoede. Het Rijk werkt samen met provincies en gemeenten aan verschillende steunmaatregelen om deze doelgroepen tegemoet te komen. We moeten nú minder afhankelijk worden van gas uit Rusland. Overheden, bedrijven en huishoudens kunnen meehelpen door minder energie te gebruiken. Veel Nederlanders zijn al goed bezig en besparen energie. Met de campagne “Zet ook de knop om” zet het Rijk in om meer en sneller energie te besparen bij bedrijven en particulieren. In deze notitie geven we een overzicht aan maatregelen die op Rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau worden genomen.

1. MKB

Minister Adriaansens van Economische Zaken is bezig met een pakket maatregelen voor het MKB met o.a. een prijsplafond voor energie. Ze maakt zich met velen zorgen over de MKB-bedrijven die energie-intensief zijn, waaronder bakkerijen. In het pakket wordt ook ingezet op de verduurzaming van MKB-bedrijven. De minister wil in november een steunpakket klaar hebben voor deze ondernemers, waarbij ze de hulp nodig heeft van energiebedrijven. In Vlissingen organiseert Dockwise met de provincie op 5 oktober het MKB Energieontbijt, waar we in gesprek gaan met het MKB over de (mogelijke) gevolgen van de hoge energieprijzen.

Voordat de energieprijzen zo extreem stegen liepen er al diverse initiatieven in Zeeland en van het Rijk om het MKB te verduurzamen, welke hieronder beschreven staan.

Energietransitie MKB

De energietransitie bij het MKB loopt via verschillende sporen (regulerend, stimulerend) en via diverse actoren (ZEA, Gemeenten, Provincie, RUD, DCMR en Impuls Zeeland).

1.1 Regulerend spoor

Rijksinzet

In het beleidsprogramma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving van het Rijk (2-6-2022) is aangekondigd dat de energiebesparingsplicht wordt verruimd met maatregelen voor het opwekken van hernieuwbare energie. Locaties die onder de energiebesparingsplicht vallen (ruim 100.000) krijgen vanaf 2023 te maken met een geactualiseerde Erkende Maatregelenlijst (EML), waar ook CO2-reducerende technieken zoals zonnepanelen op komen te staan, indien die zich binnen 5 jaar terugverdienen.

Het toezicht op de energiebesparingsplicht wordt aangescherpt en wordt in zijn geheel ondergebracht in het basistakenpakket van de omgevingsdiensten.

Provinciaal spoor toezicht en handhaving

RUD Zeeland/vergunningen – de RUD en DCMR krijgen jaarlijks opdracht om energiebesparing en CO2-reductie op te nemen in omgevingsvergunningen en ook op deze

onderwerpen te handhaven. Onder de Omgevingswet gaat vanaf 2023 de energiesparingsplicht en CO2-reductieplicht rechtstreeks werken, ook voor bedrijven die onder de CO2-emissiehandel (ETS) vallen. Er komt extra geld van het rijk beschikbaar voor toezicht en handhaving op de energiebesparings- en CO2-reductieplicht. Voor de periode van 2022-2026 budget kunnen omgevingsdiensten geld aanvragen om extra mensen in te huren voor toezichttaken bij provinciale en gemeentelijke inrichtingen. Hiervoor is € 46 miljoen beschikbaar dat de omgevingsdiensten rechtstreeks van het rijk ontvangen in de vorm van een speciale uitkering (SUK). We hebben opdracht gegeven aan de RUD en de DCMR om dit najaar de SPUK bij het Rijk aan te vragen. De RUD kan aanspraak maken op € 1,2 miljoen uit de SPUK. De RUD is voorbereidingen aan het treffen voor extra personele capaciteit voor energie toezicht en handhaving in de komende jaren. In 2023 komt een nieuwe ronde informatieplicht voor erkende maatregelen energiebesparing bij bedrijven. De grotere verbruikers krijgen een onderzoeksplicht in de Omgevingswet en moeten uiterlijk 1 december 2023 over energiemaatregelen rapporteren.

Informatieplicht

Bedrijven waren verplicht voor 1 juli 2019 met behulp van erkende maatregelenlijsten te inventariseren welke energiebesparende maatregelen ze getroffen hadden en om hierover te rapporteren aan de overheid. In 2023 volgt een nieuwe ronde. De plicht geldt voor MKB-bedrijven die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m3 aardgas of een equivalent verbruiken. Het betreft vooral bedrijven die onder het bevoegd gezag van de gemeenten vallen. Adviesbureau Adromi heeft in opdracht van de RUD geïnventariseerd in hoeverre MKB-bedrijven aan de informatieplicht voldeden en bedrijven die achterbleven aangeschreven.

Kennis delen

Met andere provincies overleggen we frequent in het IPO kennisnetwerk Energietransitie bedrijven. We wisselen daar kennis uit over het regulerende spoor van energiebesparing en de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven. De ontwikkelingen over de energiebesparingsplicht en CO2-reductieplicht komen daar aan de orde. Een delegatie overlegt met het rijk over stimulering van duurzame bedrijventerreinen.

1.2 Stimulerend spoor

Pro-actieve gemeenten

Enkele gemeenten in Zeeland gaan pro-actief met de informatieplicht om. Zo heeft de gemeente Vlissingen een vlistcast filmpje opgenomen met een uitleg over het ZEA en de informatieplicht. In het filmpje worden ook bijeenkomsten voor ondernemers aangekondigd om MKB-bedrijven te informeren en met ze in gesprek te gaan. Op de website www.gemeentevlissingen.nl/duurzaamondernemen is veel praktische informatie voor ondernemers te vinden om energiebesparing aan te pakken. De gemeente Middelburg heeft alle bedrijven in de gemeente die vallen onder de informatieplicht aangeschreven en gewezen op hun verplichting, vervolgens zijn bedrijven nagebeld. Dit heeft er toe geleid dat alle bedrijven de informatieplicht hebben nageleefd.

Kantoren label C

In opdracht van het ZEA gebouwde omgeving inventariseert Helder Milieuadvies administratief of de ca. 1500 kantoorpanden in Zeeland aan label C voldoen. Per 1-1-2023 moeten kantoren met een vloeroppervlak van groter dan 100 m² aan minimaal label C voldoen anders mogen ze niet meer gebruikt worden. Er zal een inventarisatie plaatsvinden van kantoorpanden met een label D of lager, er zal een brief worden verstuurd naar de pandeigenaren en vervolgens zal er ook worden nagebeld. Het adviesbureau zal verslag uitbrengen van de stand van zaken aan de gemeenten.

Subsidie verduurzaming MKB

Voor bedrijven met een energieverbruik kleiner dan 50.000 kWh en/of 25:000 m³ aardgas geldt geen informatieplicht. Om deze bedrijven te stimuleren energie te besparen had het rijk de subsidie regeling verduurzaming MKB om een energieadviseur in te huren. De regeling bood ook ondersteuning bij het uitvoeren van 1 of meer van de adviezen. Helaas is de regeling deze zomer voortijdig beëindigd omdat er misbruik van werd gemaakt door adviseurs.

Digitale bespaarassistent

MKB Nederland biedt kosteloos de digitale bespaarassistent (deb) die inzicht geeft in mogelijke energiebesparende maatregelen die in korte tijd terug te verdienen zijn en die passen bij de onderneming en branche.

Duurzame bedrijventerreinen

Provincie Zeeland verleent subsidie gericht op het verduurzamen van gemeentelijke bedrijventerreinen. Met het verduurzamen wil de provincie de bedrijventerreinen revitaliseren en ondersteunen in de energietransitie en toekomstbestendig maken (circulair, biodivers, klimaatbestendig).

Loket Zon op dak

Provincie Zeeland coördineert het Loket Zon op dak. Bedrijven krijgen een brief om ze te stimuleren zonnepanelen op bedrijfsdaken te installeren en kunnen hierbij begeleiding krijgen van een adviseur.

Versnelling energiebesparing MKB

Impuls Zeeland heeft in opdracht van het ZEA een expertplatform opgericht om bedrijven te adviseren over energiebesparing. Provincie Zeeland ondersteunt deze ontwikkeling.

Speciale inzet op ondersteuning voor MKB'ers

Het Rijk verkent samen met de branches, onder de paraplu van MKB Nederland, hoe ze in aanvulling op het reeds bestaande instrumentarium MKB'ers kunnen helpen als ze verduurzamingsmaatregelen willen nemen. Het gaat daarbij om het treffen van de juiste maatregelen en hoe die gefinancierd worden.

Voor MKB'ers wordt een ontzorgingsprogramma ontwikkeld, met een proactieve benadering die aansluit bij de energiebesparingsplicht én het uifaseren van slechte energielabels. De opzet is dat duurzaamheidscoaches en -adviseurs MKB'ers helpen met het identificeren van de beste maatregelen, de inkoop en de beste financieringsconstructie voor het verduurzamen van hun bedrijfspand.

Eigenaren van bedrijfsmatig vastgoed worden via fiscale regelingen zoals de Energie-Investeringsaftrek en de MIA Vamil en de Borgstelling MKB-kredieten gestimuleerd tot het nemen van verduurzamingsmaatregelen.

Via de website www.MKBklimaatwerk.nl hebben MKB ondernemers toegang tot een grote hoeveelheid informatie over verduurzaming van hun bedrijf en kunnen ze in contact komen met adviseurs van RVO.

2. Aanpak energiearmoede voor particulieren en VvE's

Het Rijk heeft voor particulieren en VvE's diverse stimulerende sporen uitgezet. De rijkssubsidies als de ISDE en de SEEH lopen sinds een aantal jaar. Deze worden jaarlijks wel aangepast en waar mogelijk uitgebreid. In het voorjaar van 2022 heeft het ministerie van BZK het Nationaal Isolatieprogramma gepresenteerd, waarbij extra middelen beschikbaar worden gesteld voor energiebesparende maatregelen voor woningen met een E, F of G label. Ook zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van energiearmoede.

2.1 Stimulerend spoor particulieren

Alle Zeeuwse gemeenten zijn aan de slag met het thema energiearmoede en geven daarbij uitvoering aan een ontvangen beschikking van het Rijk. De tabel hieronder geeft een overzicht van de verdeling van de middelen voor de aanpak energiearmoede en middelen om uitvoering te geven aan het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). Het NIP richt zich verduurzaming van woningen met een E, F of G energielabel.

Gemeente	Bedrag verdeelsleutel NIP	Bedrag verdeelsleutel energiearmoede	Bedrag totaal
Borsele	81.800	131.502	213.302
Goes	153.274	322.865	476.139
Hulst	121.240	218.712	339.952
Kapelle	43.315	64.619	107.934
Middelburg	223.861	417.029	640.890
Noord-Beveland	41.796	61.088	102.884
Reimerswaal	83.165	150.808	233.973
Schouwen-Duiveland	150.373	318.550	468.923
Sluis	148.257	226.771	375.028
Terneuzen	274.549	460.658	735.207
Tholen	99.395	183.132	282.527
Veere	103.013	110.283	213.296
Vlissingen	227.889	453.827	681.716
Totaal	1.751.927	3.119.844	4.871.771

In eerste instantie was het idee om een Zeeuwse uitrol voor de aanpak energiearmoede te doen, maar dat bleek na onderzoek niet haalbaar. Daarom wordt er per gemeente of regio uitvoering gegeven aan de bestrijding van energiearmoede. Hierbij een overzicht van

Naam gemeente	Status 05-07-2022
----------------------	--------------------------

Borsele, Goes, Reimerswaal, Kapelle, Noord-Beveland	5 Bevelandse gemeenten werken samen, eind juli bijeenkomst geweest waarbij 3 partijen een toelichting geven op hun werkwijze (DBL, Energiebank, Sobolt), idee is energiecoach en budget per woning.
Hulst	Lokaliseren doelgroep, benaderen doelgroep met getrainde energiecoaches, uitvoeren energiebesparende maatregelen, evaluatie en doorontwikkeling.
Sluis	Samenwerking met Energiek Zeeland. Rapporten mogen niet meetellen in afspraak met Energiek Zeeland. Aanvullende opdrachten van Energiek vallen buiten de DVO.
Terneuzen	Intern in oriëntatiefase. Bigdata-analyse over de doelgroep en koppelen met TNO. Ook contact met Kadaster, Heatpuls fixteams. Witgoed actie.
Vlissingen	In gesprek met diverse aanbieders van diensten die binnen dit project passen. Daarnaast zijn we Zeeuws breed in overleg over opties voor de vormgeving van het project klusteam. Besluitvorming moet nog plaatsvinden.
Middelburg	Samen met Vlissingen en Veere een aanpak te ontwikkelen. Deel budget gebruiken voor een projectleider. Wens is coach en aanbrengen energiebesparende maatregelen. Onderzoek naar mogelijkheden van ondersteuning door b.v. DBL of Wujw.
Tholen	Traject waarbij doelgroep wordt gelokaliseerd en benaderd met energiecoaches.
Schouwen-Duiveland	Plan opgesteld met Platform Energiek en Zeeland, in combinatie met Zeeuwendland en de Zuidhoek. Uitvoering door Energiek Zeeland, opleiding energieadviseurs door SME advies en inzetten van een klusteam van de Zuidhoek voor energiebesparende maatregelen tot een maximum van 225 euro.
Veere	Samen met Vlissingen en Middelburg een aanpak ontwikkeld. Deel budget wordt gebruikt voor inzet projectleider.

Nationaal Isolatieprogramma (NIP)

Zeeuwse gemeenten hebben gezamenlijk € 1,7 miljoen ontvangen voor regionale uitvoering van het NIP. Dit programma richt zich op eigenaren van woningen met een E, F of G energielabel. Vanuit het ZEA is een regionale uitvraag gedaan voor de opzet van een regionaal Isolatieprogramma. Duurzaam Bouwloket zal het Zeeuwse isolatieprogramma vormgeven en uitzetten via haar kanalen. De start van het regionale programma is voorzien in het vierde kwartaal van 2022.

Rijkssubsidies

Rijksregelingen als de Investeringsubsidie duurzame energie (ISDE) en Subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH) zijn er voor subsidie op energiebesparende maatregelen en aanschaf zonnepanelen en warmtepompen. Gericht op particulieren en VvE's. Via Home | Iedereen doet wat en Zet ook de knop om - Home geeft het Rijk nadere informatie over de verduurzaming van woningen en bedrijven.

Energiebespaarlening via Warmtefonds en SVn

Provincie Zeeland geeft momenteel 0,5% rentekorting op de energiebespaarlening van het Warmtefonds voor particulieren en VvE's. Vanaf 1 november wordt de rentekorting opgehoogd naar 1%, mede vanwege de rentestijgingen op de financiële markten. Vanuit de regiodeal zijn middelen beschikbaar gesteld voor deze rentekortingsregeling. Gemeenten Goes, Schouwen-Duiveland, Veere en Tholen stellen ook een SVn energiebespaarlening beschikbaar. Voor deze lening geldt een lager rentetarief dan de lening via het Warmtefonds, omdat SVn in minder marktvolgend is dan het Warmtefonds.

Adviezen van Energiek Zeeland

Particulieren kunnen een energieadvies/energiescan aanvragen bij Energiek Zeeland. Hier zijn beperkte kosten aan verbonden. Provincie Zeeland heeft bij de opstart van Energiek Zeeland middelen beschikbaar gesteld. Zeeuwse gemeenten staan nu voor de keuze om de samenwerking met Energiek Zeeland voort te zetten. In het vierde kwartaal van 2022 valt hierover een besluit.

2.2 Stimulerend spoor maatschappelijk vastgoed

Klimaat ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed 1 en 2 (Klimop)
Het ministerie van BZK stelt middelen beschikbaar voor de opzet van een klimaatontzorgingsprogramma klein maatschappelijk vastgoed. Voor Klimop 1 is € 1,9 miljoen beschikbaar en voor Klimop 2 is € 6,8 ton beschikbaar. Gemeenten tot 50.000 inwoners kunnen een aanvraag indienen via de Open House constructie. Ook dorpshuizen, zorginstellingen, PO en VO scholen, kinderopvangorganisaties en religieuze en levensbeschouwelijke instellingen kunnen een aanvraag doen. Provincie Zeeland heeft deze SPUK regeling bij het Rijk aangevraagd en coördineert de uitvoering van het Klimop programma met inzet van een projectleider.

Regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed (Dumava)

Vanaf 1 oktober stelt het ministerie van BZK de Dumava regeling open. Maatschappelijk vastgoed organisaties die buiten de regeling klein maatschappelijk vastgoed vallen (Klimop 1 en 2) kunnen subsidie aanvragen via de Dumava. Ook de provinciale organisatie kan deze subsidie aanvragen. Voor de aanvraag van subsidie op energiebesparende maatregelen dient de maatschappelijk vastgoed organisatie in het bezit te zijn van een energiescan of advies.

2.3 regulerend spoor particulieren

Er bestaat nog geen juridische grondslag om woningeigenaren te dwingen hun woning te isoleren of aardgasvrij te verwarmen. Deze juridische grondslag zal waarschijnlijk worden opgenomen in de Warmtewet 2.0. Deze wordt naar verwachting halverwege 2023 vastgesteld. In de Warmtewet 2.0 komt een opt-out systeem: in principe worden alle gebouweigenaren in een wijk waar collectieve warmte is voorzien aangesloten. Gebouweigenaren moeten met een alternatief plan komen voor hoe hun pand duurzaam verwarmd wordt, als zij niet aangesloten willen worden. Nieuwbouw dient wettelijk sinds 2018 van aardgasvrije warmtevoorziening te worden voorzien. Vanaf 1 januari 2021 is het bouwen volgens Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG-norm) wettelijk verplicht.

Afwijking t.o.v. provinciale doelstellingen en/of beleid

nee

Bestuurlijke planning en doorlooptijd

Portefeuille Overleg
Gedeputeerde Staten

10 oktober 2022
11 oktober 2022

Consequenties besluit

Financiële consequenties

nvt

Juridische consequenties

nvt

Personele consequenties en inhuur

Er is geen externe inhuur nodig

Inkoop & aanbesteding

Inkoop is niet van toepassing

Bestuurlijke aandachtspunten, risico's en beheersmaatregelen

PS informeren en beantwoorden vragen vanuit PS over aanpak energiearmoede

Uiterste beslisdatum

11 oktober 2022

Communicatie en handhaving DG karakter

nvt

Tekst voor zeeland.nl (graag begrijpelijk leesbare tekst!)

Overzicht aanpak energiearmoede

Een groeiende groep particulieren en MKB ondernemers krijgt te maken met energiearmoede. Het Rijk werkt samen met provincies en gemeenten aan verschillende steunmaatregelen om deze doelgroepen tegemoet te komen.

Actieve informatieplicht PS

Nee

Bijlagen

n.v.t.